Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 15ης Σεπτεμβρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Κρατικές ενισχύσεις — Μακροχρόνιες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας — Αποζημιώσεις που καταβάλλονται σε περίπτωση εκούσιας καταγγελίας — Απόφαση της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται η συμβατότητα κρατικής ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά — Έλεγχος από τον εθνικό δικαστή του κατά πόσον μια ενίσχυση είναι σύννομη — Ετήσια αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους — Χρονικό σημείο κατά το οποίο λαμβάνεται υπόψη η συμμετοχή ενός παραγωγού ενέργειας σε όμιλο επιχειρήσεων»

Στην υπόθεση C-574/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία) με απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Δεκεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

κατά

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, A. Tizzano (εισηγητή), αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, F. Biltgen, A. Borg Barthet και E. Levits, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Ιανουαρίου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., εκπροσωπούμενη από τον A. Jodkowski, adwokat,

— ο Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, εκπροσωπούμενος από τους Z. Muras και A. Walkiewicz,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους B. Majczyna και M. Rzotkiewicz, καθώς και από την E. Gromnicka,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις K. Herrmann και P. Němečková, καθώς και από τον R. Sauer,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Απριλίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 107 ΣΛΕΕ και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της αποφάσεως 2009/287/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Πολωνία ως μέρος συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία σκοπεύει να χορηγήσει η Πολωνία ως αποζημίωση για την εκούσια καταγγελία συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2009, L 83, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (στο εξής: PGE) και του Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (προέδρου της ρυθμιστικής αρχής ενέργειας, Πολωνία, στο εξής: πρόεδρος της URE) όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού της ετήσιας αναπροσαρμογής της αποζημιώσεως, αναφορικώς με το έτος 2009, για τη λήψη της οποίας είναι επιλέξιμη η PGE στο πλαίσιο του λεγόμενου «λανθάνοντος» κόστους.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η ανακοίνωση σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος

3 Η οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 1997, L 27, σ. 20), εκδόθηκε με προοπτική την επίτευξη μιας ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Η μεταφορά της οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη συνοδεύτηκε, σε ορισμένα κράτη μέλη, από τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στις εθνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα ηλεκτρικής ενέργειας.

4 Στο πλαίσιο αυτό, στις 26 Ιουλίου 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος (στο εξής: μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους).

5 Κατά το σημείο 2, έκτο εδάφιο, της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους, σκοπός της είναι να αποσαφηνίσει τη μέθοδο που η Επιτροπή προτίθεται να υιοθετήσει στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για την αντιστάθμιση του κόστους αναληφθεισών υποχρεώσεων ή εγγυήσεων που ενδέχεται να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω του ανοίγματος του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στον ανταγωνισμό, το οποίο καθιερώνεται με την οδηγία 96/92.

6 Στο σημείο 3 της ως άνω μεθοδολογίας αποσαφηνίζεται ότι η έννοια του «λανθάνοντος κόστους» αφορά τις αναληφθείσες υποχρεώσεις ή τις εγγυήσεις λειτουργίας που μπορούν, στην πράξη, να έχουν διάφορες μορφές, ιδίως δε τις μορφές των μακροχρόνιων συμβάσεων αγοράς, των επενδύσεων που

πραγματοποιούνται με έμμεση ή άμεση εγγύηση απορρόφησης της παραγωγής καθώς και των επενδύσεων εκτός συνήθους δραστηριότητας. Ειδικότερα, το σημείο 3.3 της εν λόγω μεθοδολογίας προβλέπει ότι, για να αναγνωριστούν ως λανθάνον κόστος από την Επιτροπή, αυτές οι αναληφθείσες υποχρεώσεις ή εγγυήσεις λειτουργίας πρέπει:

«[...] να είναι τέτοιες ώστε να ενδέχεται να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω των διατάξεων της οδηγίας 96/92. Κατά συνέπεια, για να αποτελεί λανθάνον κόστος, μια υποχρέωση ή εγγύηση πρέπει να μην είναι πλέον οικονομικά βιώσιμη λόγω των συνεπειών της οδηγίας και να επηρεάζει αισθητά την ανταγωνιστικότητα της ενδιαφερόμενης επιχείρησης. Αυτό πρέπει ιδίως να αναγκάσει την επιχείρηση να προβεί σε κατάλληλες λογιστικές εγγραφές (π.χ. σχηματισμός προβλέψεων) προκειμένου να λάβει υπόψη τις προβλέψιμες επιπτώσεις αυτών των εγγυήσεων ή υποχρεώσεων.

Όταν ιδίως από τις εν λόγω υποχρεώσεις ή εγγυήσεις προκύπτει ότι, ελλείψει ενισχύσεων ή μεταβατικών μέτρων, μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, θεωρείται ότι αυτές οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις πληρούν τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου.

Οι επιπτώσεις των εν λόγω υποχρεώσεων ή εγγυήσεων στην ανταγωνιστικότητα ή στη βιωσιμότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων θα αξιολογούνται σε επίπεδο ενοποιημένων επιχειρήσεων. Για να μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις και εγγυήσεις αποτελούν λανθάνον κόστος, πρέπει να είναι δυνατή η εξακρίβωση σχέσης αιτίας-αιτιατού μεταξύ της θέσης σε ισχύ της οδηγίας 96/92 και των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να εκπληρώσουν ή να εξασφαλίσουν την τήρηση αυτών των υποχρεώσεων ή εγγυήσεων. Για να προσδιορίσει τη σχέση αιτίας-αιτιατού, η Επιτροπή θα λαμβάνει ιδίως υπόψη τις μειώσεις των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας ή τις απώλειες μεριδίων αγοράς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων. Οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που δεν θα μπορούσαν να τηρηθούν, ανεξάρτητα από τη θέση σε ισχύ της οδηγίας, δεν αποτελούν λανθάνον κόστος.»

7 Τα σημεία 4.2, 4.3 και 4.5, τα οποία παρατίθενται υπό το σημείο 4, πέμπτο εδάφιο, της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους, έχουν ως εξής:

«4.2 Ο μηχανισμός καταβολής της ενίσχυσης πρέπει να επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική εξέλιξη του ανταγωνισμού. Η εξέλιξη αυτή θα μπορεί να προσδιορίζεται βάσει ποσοτικών κυρίως παραγόντων (τιμές, μερίδια αγοράς, άλλα κατάλληλα μεγέθη που επισημαίνονται από το κράτος μέλος). Εφόσον η εξέλιξη των όρων του ανταγωνισμού επηρεάζει άμεσα το ποσό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους, το ποσό της καταβληθείσας ενίσχυσης εξαρτάται κατ' ανάγκη από τη διαμόρφωση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού και ο υπολογισμός των καταβαλλόμενων ενισχύσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη κατάλληλων παραγόντων που επιτρέπουν τον προσδιορισμό του επιτευχθέντος βαθμού ανταγωνισμού.

4.3 Το κράτος μέλος αναλαμβάνει να υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση που αποσκοπεί ιδίως στο να διευκρινίσει την εξέλιξη του ανταγωνισμού στην εθνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, επισημαίνοντας ιδίως τις παρατηρηθείσες μεταβολές κατάλληλων ποσοτικών παραγόντων. Η ετήσια έκθεση θα αναφέρει λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του λανθάνοντος κόστους που λαμβάνεται υπόψη για κάθε έτος και τα ποσά των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν.

[...]

4.5 Το ανώτατο ποσό των ενισχύσεων που μπορούν να καταβληθούν σε μια επιχείρηση για την αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους πρέπει να αναφέρεται εκ των προτέρων. Το ποσό αυτό πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε ενδεχόμενη βελτίωση της παραγωγικότητας της επιχείρησης.

Ομοίως, ο λεπτομερής τρόπος υπολογισμού και χρηματοδότησης των ενισχύσεων που προορίζονται να αντισταθμίσουν στοιχεία λανθάνοντος κόστους, καθώς και η ανώτατη διάρκεια καταβολής των ενισχύσεων αυτών πρέπει να καθορίζονται επακριβώς εκ των προτέρων. Στην κοινοποίηση των ενισχύσεων θα διευκρινίζεται ιδίως ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του λανθάνοντος κόστους η εξέλιξη των διαφόρων παραγόντων που αναφέρονται στο σημείο 4.2.»

Η απόφαση 2009/287

8 Το άρθρο 1 της αποφάσεως 2009/287, το οποίο αφορά μακροχρόνιες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν συναφθεί μεταξύ του δημόσιου φορέα εκμεταλλεύσεως του πολωνικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (στο εξής: PSE), και ορισμένων εταιριών που δραστηριοποιούνται στον οικείο τομέα, έχει ως εξής:

«1. Οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ της [PSE] και των επιχειρήσεων που αναφέρονται στο προσάρτημα 1 του [Ustawa o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (νόμου σχετικά με τις προϋποθέσεις κάλυψης του κόστους που επωμίζονται επιχειρήσεις σε σχέση με την πρόωρη καταγγελία μακροχρόνιων συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας), της 29ης Ιουνίου 2007 (*Dz. U.* του 2007, αριθ. 130, θέση 905, στο εξής: νόμος KDT),] συνιστούν, [από της προσχωρήσεως της Πολωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση], κρατικές ενισχύσεις προς τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας κατά την έννοια του άρθρου [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ].

2. Οι κρατικές ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 χορηγήθηκαν παρανόμως και δεν είναι συμβιβάσιμες με την [εσωτερική] αγορά.»

9 Το άρθρο 4 της αποφάσεως αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Η αποζημίωση που προβλέπεται στον νόμο [KDT] συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] προς τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας που παρατίθενται στο προσάρτημα 2 του εν λόγω νόμου.

2. Οι κρατικές ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 είναι συμβιβάσιμες με την [εσωτερική] αγορά βάσει της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους.

3. Το μέγιστο ποσό αποζημίωσης που προβλέπεται στον νόμο [KDT] είναι το ποσό που προκύπτει μετά την αφαίρεση του συνόλου των εσόδων που παρήχθησαν από τα περιουσιακά στοιχεία βάσει των συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και το οποίο είναι διαθέσιμο για την κάλυψη του κόστους επένδυσης.»

Το πολωνικό δίκαιο

10 Κατά τη δεκαετία του 1990, ο εκσυγχρονισμός της σχετικής με την ηλεκτρική ενέργεια υποδομής στην Πολωνία απαίτησε την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων. Δεδομένου ότι η οικονομική κατάσταση των εθνικών παραγωγών δεν παρείχε τη δυνατότητα υλοποιήσεως τέτοιων επενδύσεων, οι εν λόγω παραγωγοί συνήψαν με την PSE μακροχρόνιες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (στο εξής: ΣΑΗΕ).

11 Δυνάμει των συμβάσεων αυτών, οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας ανέλαβαν τη δέσμευση να προβούν σε δημιουργία νέας παραγωγικής ικανότητας στον οικείο τομέα, να εκσυγχρονίσουν τον εξοπλισμό τους και να προμηθεύουν την PSE με μια ελάχιστη σταθερή ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας, παραγόμενη εντός συγκεκριμένων εγκαταστάσεων. Η PSE, από την πλευρά της,

ανέλαβε τη δέσμευση να αγοράζει, κατ' ελάχιστον, την ελάχιστη συνομολογηθείσα ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας, έναντι τιμήματος βασιζόμενου στην αρχή της μετακυλίσεως του κόστους στον πελάτη.

12 Κατόπιν της ενάρξεως ισχύος της οδηγίας 96/92, ο νόμος KDT προέβλεψε τη δυνατότητα, η οποία παρασχέθηκε στους παραγωγούς που μνημονεύονται στο προσάρτημα 1 αυτού, να προβούν σε καταγγελία των ΣΑΗΕ που είχαν συνάψει με την PSE.

13 Ειδικότερα, ο νόμος KDT καθιέρωσε, για τους παραγωγούς που προέβησαν αυτοβούλως σε καταγγελία των εν λόγω συμβάσεων, δικαίωμα αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος, σύμφωνα με τους όρους που ο εν λόγω νόμος προβλέπει. Ως εκ τούτου, οι ως άνω παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίοι ήσαν συμβαλλόμενα μέρη σε ΣΑΗΕ, μπορούν να λαμβάνουν μια τέτοια αποζημίωση κάθε έτος, κατ' αρχήν για διάρκεια αντιστοιχούσα προς αυτήν της ΣΑΗΕ που αποτέλεσε αντικείμενο πρόωρης καταγγελίας.

14 Σύμφωνα με τον νόμο KDT, η αποζημίωση πρέπει να καλύπτει το λανθάνον κόστος. Ειδικότερα, ο προβλεπόμενος από τον εν λόγω νόμο μηχανισμός αποζημιώσεως προβλέπει προκαταβολή ενός ποσού στον παραγωγό για το λανθάνον κόστος, ποσού του οποίου το ύψος δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει το προβλεπόμενο από τον εν λόγω νόμο ποσό, και, στη συνέχεια, ετήσια εκκαθάριση του ποσού της προκαταβολής που χορήγησε ο πρόεδρος της URE βάσει, ιδίως, των πραγματικών οικονομικών αποτελεσμάτων.

15 Προς τούτο, ο πρόεδρος της URE ορίζει το ποσό της οφειλομένης αποζημιώσεως για συγκεκριμένο έτος. Ως εκ τούτου, είτε ο παραγωγός υπέχει υποχρέωση να επιστρέψει μέρος του προκαταβληθέντος ποσού στο σύστημα είτε χορηγούνται σ' αυτόν συμπληρωματικοί πόροι. Εν συνεχεία, κατά το πέρας της περιόδου αναπροσαρμογής, ένας τελικός απολογισμός των καταβληθέντων και των οφειλομένων στον παραγωγό ποσών λαμβάνει χώρα υπό τη μορφή τελικής αναπροσαρμογής.

16 Το άρθρο 2, σημείο 12, του νόμου KDT ορίζει το «λανθάνον κόστος» ως τα έξοδα του παραγωγού, που δεν καλύπτονται από τα έσοδα από την πώληση της παραχθείσας ηλεκτρικής ενέργειας, τα αποθέματα και τις παρεπόμενες υπηρεσίες σε μια υποκείμενη στον ανταγωνισμό αγορά κατόπιν της πρόωρης καταγγελίας μιας ΣΑΗΕ, τα οποία αφορούν δαπάνες του παραγωγού για επενδύσεις επί περιουσιακών στοιχείων σχετιζομένων με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις οποίες υποβλήθηκε ο παραγωγός μέχρι την 1η Μαΐου 2004.

17 Το άρθρο 32, παράγραφος 1, του νόμου KDT, το οποίο διέπει τον μηχανισμό υπολογισμού της αναπροσαρμογής του λανθάνοντος κόστους για τους παραγωγούς που μετέχουν σε όμιλο επιχειρήσεων, προβλέπει τα εξής:

«Εφόσον ο παραγωγός που ήλθε σε συμφωνία περί λύσεως μετέχει σε όμιλο επιχειρήσεων, λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του λανθάνοντος κόστους τα αναφερόμενα υπό τα στοιχεία "N", "SD", "R" και "P" μεγέθη, στα οποία αναφέρεται το άρθρο 27, παράγραφος 1, σε σχέση με κάθε παραγωγό και κάθε επιχείρηση που μετέχει στον όμιλο επιχειρήσεων και ασκεί οικονομική δραστηριότητα στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην πολωνική επικράτεια σε μονάδες παραγωγής που μνημονεύονται στο προσάρτημα 7 του παρόντος νόμου».

18 Το προσάρτημα 1 του νόμου KDT περιλαμβάνει κατάλογο των παραγωγών που είναι συμβαλλόμενα μέρη σε ΣΑΗΕ και κατονομάζει τις μονάδες παραγωγής τις οποίες αφορούν οι εν λόγω συμβάσεις.

19 Το προσάρτημα 7 του νόμου αυτού περιλαμβάνει κατάλογο των μονάδων παραγωγής που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του λανθάνοντος κόστους των παραγωγών, κατάλογο ο οποίος λαμβάνεται υπόψη κατά την αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

20 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η PGE, η οποία ασκούσε, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών που έδωσαν λαβή για τη διαφορά της κύριας δίκης, τις δραστηριότητές της υπό την επωνυμία Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A., και η Elektrownia Bełchatów S.A. (στο εξής: ELB) δεν αποτελούσαν μέρος του ίδιου ομίλου επιχειρήσεων κατά την περίοδο κατά την οποία η PGE ανέλαβε υποχρεώσεις, η αποπληρωμή των οποίων δημιούργησε το επίμαχο στην κύρια δίκη λανθάνον κόστος. Η Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. παρετίθετο στο προσάρτημα 1 του νόμου KDT ως παραγωγός και συμβαλλόμενο μέρος σε μια ΣΑΗΕ μαζί με την PSE. Ως προς την ELB, οι μονάδες παραγωγής της είχαν καταγραφεί στο προσάρτημα 7 του ως άνω νόμου και η εταιρία αυτή παρουσιαζόταν ως αποτελούσα μέρος της εταιρίας χαρτοφυλακίου BOT, ήτοι ενός ομίλου άλλου από αυτόν στον οποίο ανήκε η PGE. Ωστόσο, κατά την ημερομηνία εκδόσεως του νόμου KDT καθώς και κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως 2009/287, η PGE και η ELB αποτελούσαν μέρος του ίδιου ομίλου.

21 Η ELB δεν ήταν συμβαλλόμενο μέρος σε μια ΣΑΗΕ μαζί με την PSE και, ως εκ τούτου, δεν είχε την ιδιότητα του «παραγωγού», κατά την έννοια του νόμου KDT. Αντιθέτως, η ELB είχε την ιδιότητα της «επιχειρήσεως», κατά την έννοια του άρθρου 32 του νόμου αυτού, τα οικονομικά αποτελέσματα της οποίας λαμβάνονται υπόψη κατά την αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους ενός παραγωγού που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου.

22 Με απόφαση της 30ής Ιουλίου 2010, ο πρόεδρος της URE όρισε το ποσό της ετήσιας αναπροσαρμογής του λανθάνοντος κόστους όσον αφορά την PGE σε 24 077 793 πολωνικά ζλότι (PLN) (περίπου 4 988 900 ευρώ) για το έτος 2009. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 32 του νόμου KDT, ο πρόεδρος της URE προέβη σε αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους της PGE, η οποία αποτελούσε μέρος ενός ομίλου επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου αυτού. Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε ο πρόεδρος της URE, η ELB ανήκε, κατά το έτος 2009, στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων με την PGE και μετείχε στο σύστημα των κρατικών ενισχύσεων, χωρίς, εντούτοις, να εισπράττει πόρους προς κάλυψη του λανθάνοντος κόστους.

23 Η PGE άσκησε προσφυγή περί μεταρρυθμίσεως της ως άνω αποφάσεως του προέδρου της URE ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου της Βαρσοβίας, Πολωνία). Ειδικότερα, η PGE ζήτησε να καθοριστεί η ετήσια αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους στο ποσό των 116 985 205 PLN (περίπου 26 435 046 ευρώ) ή να ακυρωθεί η ως άνω απόφαση στο σύνολό της. Με την προσφυγή της, η PGE προέβαλε ότι το άρθρο 32, παράγραφος 1, του νόμου KDT είχε εφαρμογή αποκλειστικώς επί των επιχειρήσεων που είχαν παρατεθεί στο προσάρτημα 7 του νόμου αυτού ως αποτελούσες όμιλο επιχειρήσεων. Κατά την PGE, στον βαθμό που, σύμφωνα με το ως άνω προσάρτημα, η ELB δεν αποτελούσε μέρος του ίδιου ομίλου επιχειρήσεων με αυτόν στον οποίο ανήκε η PGE, ο πρόεδρος της URE αβασίμως προέβη σε αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους όσον αφορά την PGE λαμβάνοντας υπόψη του τα οικονομικά αποτελέσματα της ELB.

24 Με απόφαση της 4ης Ιουνίου 2012, το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο της Βαρσοβίας) έκανε δεκτή την προσφυγή της PGE και καθόρισε το ποσό της αναπροσαρμογής του λανθάνοντος κόστους στα 116 985 205 PLN (περίπου 26 435 046 ευρώ).

25 Ο πρόεδρος της URE άσκησε έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Sąd Apelacyjny w Warszawie (Εφετείου της Βαρσοβίας, Πολωνία), το οποίο απέρριψε την εν λόγω έφεση με απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2013. Με την απόφαση αυτή, το Εφετείο εκτίμησε ότι, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη, στο πλαίσιο της αναπροσαρμογής του λανθάνοντος κόστους, τα πραγματικά οικονομικά αποτελέσματα άλλης επιχειρήσεως, ήταν αναγκαίο η επιχείρηση αυτή να ανήκει στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων με την PGE κατά το χρονικό σημείο της εκδόσεως του νόμου KDT. Ωστόσο,

σύμφωνα με το προσάρτημα 7 του εν λόγω νόμου, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 32 αυτού, η ELB δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως ανήκουσα στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων με την PGE προς τον σκοπό της αναπροσαρμογής της αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος.

26 Στις 15 Ιουλίου 2013, ο πρόεδρος της URE άσκησε αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), κατά της αποφάσεως του Sąd Apelacyjny w Warszawie (Εφετείου της Βαρσοβίας) της 17ης Ιανουαρίου 2013. Ο πρόεδρος της URE υποστηρίζει ότι, προκειμένου να λάβει χώρα ερμηνεία της έννοιας του «ομίλου επιχειρήσεων», κατά το πνεύμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, του νόμου KDT, δεν χωρεί παραπομπή στο προσάρτημα 7 του νόμου KDT, αλλά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνον οι επιχειρήσεις που ανήκουν σε συγκεκριμένο όμιλο επιχειρήσεων κατά το χρονικό σημείο ενάρξεως ισχύος του νόμου αυτού.

27 Αντιθέτως, κατά την άποψη του προέδρου της URE, όπως προκύπτει από τα σημεία 3.3 και 4.2 της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους, είναι αναγκαίο το εν λόγω κόστος να υπολογίζεται λαμβανομένης υπόψη της πραγματικής συμμετοχής των παραγωγών ενέργειας, οι οποίοι υπάγονται στον νόμο KDT, σε όμιλο επιχειρήσεων για κάθε έτος κατά το οποίο πραγματοποιείται η αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους. Πάντως, δεδομένου ότι η PGE ανήκε, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως του προέδρου της URE, στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων με την ELB, τα οικονομικά αποτελέσματα της τελευταίας αυτής επιχειρήσεως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της αναπροσαρμογής του ποσού του λανθάνοντος κόστους όσον αφορά την PGE.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 107 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφος 2, της αποφάσεως [2009/287,] την έννοια ότι, όταν η Επιτροπή χαρακτηρίζει μια κρατική ενίσχυση ως συμβατή με την κοινή αγορά, τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να ελέγξουν κατά πόσον οι εθνικές διατάξεις, που θεωρήθηκε ότι συνιστούν αποδεκτή κρατική ενίσχυση, είναι σύμφωνες προς τις αρχές που εξέθεσε η Επιτροπή στη [μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους];

2) Έχει το άρθρο 107 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως [2009/287], υπό το πρίσμα των σημείων 3.3 και 4.2 της [μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους,] την έννοια ότι, κατά την εκτέλεση κρατικού προγράμματος ενισχύσεων που η Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι είναι συμβατό με την κοινή αγορά, η ετήσια αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους για τους μετέχοντες σε όμιλο επιχειρήσεων παραγωγούς γίνεται με δεδομένο ότι κρίσιμη είναι μόνον η συμμετοχή του παραγωγού σε όμιλο όπως αυτή υφίστατο σύμφωνα με τα προσαρτήματα της νομικής πράξεως που έλεγξε η Επιτροπή, ή πρέπει σε κάθε έτος κατά το οποίο πραγματοποιείται η αναπροσαρμογή του λανθάνοντος κόστους να ελέγχεται κατά πόσον ο ωφελούμενος από το συνδεόμενο με το λανθάνον κόστος κρατικό πρόγραμμα ενισχύσεων μετέχει πράγματι, κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, στον όμιλο στον οποίο μετέχουν και οι υπόλοιποι υπαγόμενοι στο πρόγραμμα ενισχύσεων παραγωγοί;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

29 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 107 ΣΛΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2009/287, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, όταν η Επιτροπή έχει εξετάσει ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους και

έχει κρίνει το εν λόγω καθεστώς συμβατό με την εσωτερική αγορά πριν από την εφαρμογή του, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια δεν επιτρέπεται να προβαίνουν με τη σειρά τους, κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής της οικείας ενισχύσεως, σε έλεγχο του κατά πόσον η ενίσχυση αυτή είναι σύμφωνη με τις αρχές που εκτίθενται στην εν λόγω μεθοδολογία.

30 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ως άνω ερώτημα, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων το οποίο έχει θεσπιστεί με τη Συνθήκη ΛΕΕ, τα εθνικά δικαστήρια, αφενός, και η Επιτροπή, αφετέρου, διαδραματίζουν ρόλους που είναι συμπληρωματικοί, αλλά διακριτοί (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Ειδικότερα, τα εθνικά δικαστήρια μεριμνούν για τη διασφάλιση, μέχρι την τελική απόφαση της Επιτροπής, των δικαιωμάτων των υποκειμένων δικαίου ενώπιον τυχόν παραβάσεως, από τις κρατικές αρχές, της απαγορεύσεως του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Προς τούτο, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να επιλαμβάνονται διαφορών οι οποίες τα υποχρεώνουν να ερμηνεύσουν και να εφαρμόσουν την έννοια της «κρατικής ενισχύσεως» του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, προκειμένου να κρίνουν αν ένα κρατικό μέτρο που ελήφθη χωρίς να τηρηθεί η διαδικασία προηγουμένου ελέγχου του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ έπρεπε να είχε υποβληθεί στη διαδικασία αυτή (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 18ης Ιουλίου 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

32 Αντιθέτως, τα ως άνω δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να αποφαίνονται επί της συμβατότητας μέτρων ενισχύσεως ή ενός καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εκτίμηση της ως άνω συμβατότητας εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής, η οποία ενεργεί υπό τον έλεγχο των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, σκέψεις 51 και 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

33 Πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι η εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων στηρίζεται στην υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ, αφενός, των εθνικών δικαστηρίων και, αφετέρου, της Επιτροπής και των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, στο πλαίσιο της οποίας κάθε ένας ενεργεί σύμφωνα με τον ρόλο που του έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να διατάσσουν όλα τα γενικά ή ειδικά μέτρα που είναι κατάλληλα για να διασφαλιστεί η εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης και να απέχουν από τη λήψη μέτρων ικανών να θέσουν σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών της Συνθήκης, όπως προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Έτσι, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει, ειδικότερα, να απέχουν από την έκδοση αποφάσεων που αντιστρατεύονται απόφαση της Επιτροπής, ακόμη και αν η απόφαση αυτή έχει προσωρινό χαρακτήρα (βλ. απόφαση της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψη 41).

34 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν πρέπει να λαμβάνει χώρα αξιολόγηση του κατά πόσον το καθεστώς ενισχύσεων που προβλέπεται από εθνικό νόμο, όπως είναι ο νόμος KDT, είναι σύμφωνο με τις αρχές που εκτίθενται στη μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους, μολονότι η Επιτροπή, με την απόφασή της 2009/287, έχει ήδη διαπιστώσει τη συμβατότητα του εν λόγω καθεστώτος ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά.

35 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, αφού εκτίμησε, στο άρθρο 1 της ως άνω αποφάσεως, ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη καθεστώς αποζημιώσεως συνιστούσε «κρατική ενίσχυση», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, προς τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, η Επιτροπή

επέτρεψε οριστικά το εν λόγω καθεστώς, εφόσον έκρινε, στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της ως άνω αποφάσεως, ότι οι αποζημιώσεις για το λανθάνον κόστος ήσαν συμβατές με την εσωτερική αγορά, ακριβώς «βάσει της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους».

36 Υπό τις συνθήκες αυτές, εάν παρεχόταν σε εθνικό δικαστήριο η δυνατότητα, στο πλαίσιο της εκτελέσεως ενός καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, να αποφανθεί, με τη σειρά του, επί της συμβατότητας ενός τέτοιου καθεστώτος με την εσωτερική αγορά, τούτο θα είχε ως συνέπεια, κατ' ουσίαν, το να απονεμηθεί στο εν λόγω δικαστήριο η εξουσία να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση εκείνη της Επιτροπής, εν προκειμένω δε την εκτίμηση που διατύπωσε η Επιτροπή με την απόφασή της 2009/287. Κατά τον τρόπο αυτό, θα παρεχόταν στο εν λόγω δικαστήριο η δυνατότητα, χωρίς να τηρείται η παρατεθείσα στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, να σφετερισθεί αποκλειστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής όσον αφορά την εκτίμηση της συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά.

37 Επιπλέον, εάν αναγνωριζόταν σε εθνικό δικαστήριο η δυνατότητα να προβεί σε μια τέτοια εκτίμηση, τούτο ακριβώς θα οδηγούσε το εν λόγω δικαστήριο στο να υπερβεί τα όρια των αρμοδιοτήτων του με τις οποίες επιδιώκεται η διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, αρμοδιοτήτων οι οποίες υπομνήσθηκαν στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, καθώς και στο να παραβεί την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας με τα όργανα της Ένωσης, για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, δεν είναι δυνατό να αποκλεισθεί –όπως, εξάλλου, πιθανότατα ισχύει εν προκειμένω– το ενδεχόμενο ότι ο πραγματοποιούμενος από το οικείο εθνικό δικαστήριο έλεγχος θα μπορούσε να το ωθήσει στο να λάβει μια απόφαση που να αντιβαίνει σε αυτήν την οποία εξέδωσε η Επιτροπή και η οποία, εξάλλου, είναι οριστική.

38 Είναι βεβαίως αληθές ότι, όταν η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με το ζήτημα της συμβατότητας ενός καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, δεν είναι δυνατό να αποκλεισθεί η πιθανότητα το πραγματικό πλαίσιο, το οποίο ελήφθη υπόψη από το εν λόγω θεσμικό όργανο, να μεταβληθεί μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο το εν λόγω θεσμικό όργανο προβαίνει στην εξέταση του ως άνω πραγματικού πλαισίου και του χρονικού σημείου κατά το οποίο εκδίδει την οριστική απόφασή του. Μια τέτοια περίσταση μπορεί πράγματι να οδηγήσει το εθνικό δικαστήριο, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την εξέταση του αν ένα συγκεκριμένο μέτρο εμπίπτει σε επιτρεπόμενο καθεστώς ενισχύσεων, στο να διερωτηθεί ως προς το κατά πόσον η απόφαση της Επιτροπής διατηρεί συναφώς τη σημασία της.

39 Ωστόσο, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 53 των προτάσεών του, ένα τέτοιο πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με εκχώρηση στα εθνικά δικαστήρια των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, αλλά, αντιθέτως, η λύση πρέπει να αναζητηθεί στην οριοθέτηση των συμπληρωματικών, αλλά διακριτών ρόλων, οι οποίοι υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 30 έως 33 της παρούσας αποφάσεως και τους οποίους διαδραματίζουν οι ως άνω αρχές στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.

40 Ως εκ τούτου, αν το εθνικό δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία αποφάσεως της Επιτροπής με την οποία ένα συγκεκριμένο μέτρο χαρακτηρίσθηκε ως κρατική ενίσχυση, το εν λόγω εθνικό δικαστήριο δύναται να ζητήσει από το ως άνω θεσμικό όργανο διευκρινίσεις ή, ανάλογα με τις περιστάσεις, δύναται ή οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 267, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να θέσει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 107 ΣΛΕΕ (βλ. υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, SFEI κ.λπ., C-39/94, EU:C:1996:285, σκέψεις 50 και 51, και της 21ης Νοεμβρίου 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, σκέψη 44).

41 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 107 ΣΛΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2009/287, έχουν την έννοια ότι, όταν η Επιτροπή έχει εξετάσει ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους και έχει κρίνει το εν

λόγω καθεστώς συμβατό με την εσωτερική αγορά πριν από την εφαρμογή του, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια δεν επιτρέπεται να προβαίνουν με τη σειρά τους, κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής της οικείας ενισχύσεως, σε έλεγχο του κατά πόσον η ενίσχυση αυτή είναι σύμφωνη με τις αρχές που εκτίθενται στην εν λόγω μεθοδολογία.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

42 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 2009/287, υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους και υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, έχει την έννοια ότι, κατά τον καθορισμό της ετήσιας αναπροσαρμογής της καταβλητέας σε παραγωγό που μετέχει σε όμιλο επιχειρήσεων αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος, η συμμετοχή του εν λόγω παραγωγού σε όμιλο και, συνακόλουθα, το οικονομικό αποτέλεσμα του εν λόγω ομίλου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο η Επιτροπή εξέτασε τη συμβατότητα του συστήματος αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος με την εσωτερική αγορά ή, αντιθέτως, κατά την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η εν λόγω αναπροσαρμογή.

43 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να υπομνησθεί ότι το εν λόγω δικαστήριο επιζητεί να αποσαφηνιστούν τα κριτήρια που είναι εφαρμοστέα προς τον σκοπό του υπολογισμού, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης, του ποσού της ετήσιας αναπροσαρμογής της αποζημιώσεως, ως προς το έτος 2009, για το λανθάνον κόστος που έχει αναγνωριστεί ότι υφίσταται όσον αφορά την PGE δυνάμει του νόμου KDT.

44 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το κρίσιμο ζήτημα, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, συνίσταται στο να προσδιορισθεί αν, προς τον σκοπό του εν λόγω υπολογισμού, πρέπει να επιλεγεί μια «στατική» προσέγγιση ή, μάλλον, μια «δυναμική» προσέγγιση. Στην πρώτη περίπτωση, θα έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη μόνον η δομή του ομίλου επιχειρήσεων, όπως αυτή περιγράφεται στο προσάρτημα 7 του νόμου KDT και επί τη βάσει της οποίας η Επιτροπή επέτρεψε το επίμαχο στην κύρια δίκη καθεστώς κρατικών ενισχύσεων. Στη δεύτερη περίπτωση, θα ήταν επιβεβλημένο να αναπροσαρμοστεί, κατά την ημερομηνία της εκδόσεως της αποφάσεως του προέδρου της URE της 30ής Ιουλίου 2010, για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, το ποσό της οφειλομένης στην PGE αποζημιώσεως λαμβάνοντας, επίσης, υπόψη το οικονομικό αποτέλεσμα της ELB, η οποία, καίτοι δεν είχε παρατεθεί στο εν λόγω προσάρτημα ως ανήκουσα στον ίδιο όμιλο με την PGE, εντάχθηκε στον εν λόγω όμιλο κατά το έτος 2009.

45 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως, ότι σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2009/287 η Επιτροπή επέτρεψε το προβλεπόμενο από τον νόμο KDT καθεστώς αποζημιώσεων για το λανθάνον κόστος, το οποίο κρίθηκε συμβατό με την εσωτερική αγορά ακριβώς «βάσει της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους».

46 Εξ αυτών προκύπτει ότι οι σχετικές διατάξεις της εν λόγω αποφάσεως πρέπει να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας αυτής προκειμένου να αποσαφηνισθούν τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία επιβάλλεται να υπολογισθούν το ετήσιο ποσό της αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος καθώς και η ενδεχόμενη τελική αναπροσαρμογή του εν λόγω ποσού.

47 Η μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους προβλέπει τη σε δύο στάδια αξιολόγηση της κρατικής ενισχύσεως που έχει χορηγηθεί υπό τη μορφή αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος. Το πρώτο στάδιο, το οποίο παρατίθεται στο σημείο 3 της ως άνω μεθοδολογίας, έχει ως σκοπό να ορισθεί το κόστος το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως «λανθάνον κόστος». Το δεύτερο στάδιο, το οποίο περιγράφεται στο σημείο 4 της εν λόγω μεθοδολογίας, αφορά τον μηχανισμό υπολογισμού της

πραγματικής αποζημιώσεως που πρόκειται να καταβληθεί στον ωφελούμενο παραγωγό σε σχέση με το λανθάνον κόστος, λαμβανομένης υπόψη της διαμορφώσεως συνθηκών γνήσιου ανταγωνισμού στην αγορά.

48 Όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών του, η μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι όροι του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας καταγράφουν αισθητή εξέλιξη και, ως εκ τούτου, η εν λόγω μεθοδολογία συνηγορεί υπέρ της συνεκτιμήσεως μεταβολών που σχετίζονται με ορισμένες πτυχές της εν λόγω αγοράς εντός του οικείου κράτους μέλους.

49 Ειδικότερα, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το σημείο 4.2 της ως άνω μεθοδολογίας, «[ο] μηχανισμός καταβολής της ενίσχυσης πρέπει να επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική εξέλιξη του ανταγωνισμού», η οποία θα μπορεί να προσδιορίζεται βάσει ποσοτικών κυρίως παραγόντων, όπως είναι οι τιμές και τα μερίδια αγοράς. Επιπλέον, σύμφωνα με το ίδιο σημείο, εφόσον η εξέλιξη των όρων του ανταγωνισμού επηρεάζει άμεσα το ποσό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους, «το ποσό της καταβληθείσας ενίσχυσης εξαρτάται κατ' ανάγκη από τη διαμόρφωση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού και ο υπολογισμός των καταβαλλόμενων ενισχύσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη κατάλληλων παραγόντων που επιτρέπουν τον προσδιορισμό του επιτευχθέντος βαθμού ανταγωνισμού».

50 Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι, δυνάμει του σημείου 4.3 της εν λόγω μεθοδολογίας, τα κράτη μέλη υπέχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσια έκθεση «που αποσκοπεί ιδίως στο να διευκρινίσει την εξέλιξη του ανταγωνισμού» στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, τις παρατηρηθείσες διακυμάνσεις κατάλληλων ποσοτικών παραγόντων. Η έκθεση αυτή πρέπει, ιδίως, να περιέχει πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν τυχόν μεταβολές σχετιζόμενες με τη δομή της αγοράς της ενέργειας εντός του οικείου κράτους μέλους.

51 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι η απόφαση 2009/287, σύμφωνα με το άρθρο της 4, παράγραφος 2, στηρίζεται ακριβώς στη μεθοδολογία του λανθάνοντος κόστους και δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση αποσκοπεί, όπως προκύπτει, ιδίως, από τις αιτιολογικές σκέψεις της 36, 38 και 40, στο να έχει εφαρμογή επί των καταβαλλόμενων από το 2006 έως το 2025 αποζημιώσεων για το λανθάνον κόστος, επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω απόφαση εντάσσεται στην ίδια εξελικτική λογική με την ως άνω μεθοδολογία και πρέπει να ερμηνεύεται, επομένως, σύμφωνα με μια «δυναμική» προσέγγιση.

52 Ως εκ τούτου, η ετήσια αναπροσαρμογή της αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος πρέπει να πραγματοποιείται λαμβανομένης υπόψη της πραγματικής καταστάσεως της αγοράς κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο υπολογίζεται το ποσό αυτό, πράγμα το οποίο συνεπάγεται τη διενέργεια αξιολογήσεως της εξελίξεως του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά.

53 Επομένως, η απόφαση 2009/287 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι όλες οι μεταβολές ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς των παραγουσών ηλεκτρική ενέργεια εταιριών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω αποφάσεως και, ως εκ τούτου, οι εν λόγω μεταβολές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εθνικές αρχές ή τα εθνικά δικαστήρια οσάκις προβαίνουν σε διόρθωση του ετήσιου ποσού της αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος.

54 Εξάλλου, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ίδια η αντίληψη περί διορθώσεως, σε αντίθεση με την περίπτωση της προκαταβολής, συνίσταται στο να λαμβάνονται υπόψη νέα στοιχεία τα οποία ανέκυψαν μετά τη χορήγηση της αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος και θα μπορεί να περιορίζεται σε απλή παραπομπή στη δομή του ομίλου επιχειρήσεων ως αυτή είχε αποκρυσταλλωθεί προγενεστέρως σε εθνική νομοθετική πράξη.

55 Επιπλέον, η συνεκτίμηση τέτοιου είδους στοιχείων στο πλαίσιο του υπολογισμού της αναπροσαρμογής της αποζημιώσεως εμφανίζει το πλεονέκτημα ότι παρέχει τη δυνατότητα να αποφεύγεται η συστηματική εκ νέου κίνηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 108 ΣΛΕΕ διαδικασίας προηγουμένου ελέγχου άπαξ και ανακύπτει η παραμικρή μεταβολή ως προς τη δομή των οικείων ομίλων επιχειρήσεων.

56 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 2009/287, υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας του λανθάνοντος κόστους και υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, έχει την έννοια ότι, κατά τον καθορισμό της ετήσιας αναπροσαρμογής της καταβλητέας σε παραγωγό που μετέχει σε όμιλο επιχειρήσεων αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος, η συμμετοχή του εν λόγω παραγωγού σε όμιλο και, συνακόλουθα, το οικονομικό αποτέλεσμα του εν λόγω ομίλου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η αναπροσαρμογή.

Επί των δικαστικών εξόδων

57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 107 ΣΛΕΕ και το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2009/287/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Πολωνία ως μέρος συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία σκοπεύει να χορηγήσει η Πολωνία ως αποζημίωση για την εκούσια καταγγελία συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, έχουν την έννοια ότι, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εξετάσει ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων υπό το πρίσμα της ανακοινώσεως της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2001, σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος και έχει κρίνει το εν λόγω καθεστώς συμβατό με την εσωτερική αγορά πριν από την εφαρμογή του, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια δεν επιτρέπεται να προβαίνουν με τη σειρά τους, κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής της οικείας ενισχύσεως, σε έλεγχο του κατά πόσον η ενίσχυση αυτή είναι σύμφωνη με τις αρχές που εκτίθενται στην εν λόγω μεθοδολογία.**

2) **Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 2009/287, υπό το πρίσμα της ανακοινώσεως της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 2001, σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος, και υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, έχει την έννοια ότι, κατά τον καθορισμό της ετήσιας αναπροσαρμογής της καταβλητέας σε παραγωγό που μετέχει σε όμιλο επιχειρήσεων αποζημιώσεως για το λανθάνον κόστος, η συμμετοχή του εν λόγω παραγωγού σε όμιλο και, συνακόλουθα, το οικονομικό αποτέλεσμα του εν λόγω ομίλου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η αναπροσαρμογή.**

(υπογραφές)